

NOMS CIENTÍFICS: Qüestions particulars

Equivalents en llengües especials

Els **noms científics** configuren un conjunt de nomenclatures, sovint de base llatina,¹ que identifiquen tots els éssers vius coneguts, actuals o extingits. Pertanyen aquest conjunt la nomenclatura zoològica, la nomenclatura de plantes, fongs i algues i la nomenclatura dels procariotes.

Aquestes nomenclatures classifiquen els éssers vius en rangs diferents (en general, seguint les categories linneanes de *regne*, *filum*, *classe*, *ordre*, *família*, *gènere* i *espècie*). En el cas del rang *espècie*, els noms científics recorren a l'anomenat **sistema binomial**: un *nom genèric* com a nucli (que és comú a totes les espècies d'un gènere) i un *epítet* com a complement (que és exclusiu de cada espècie del gènere; gramaticalment és un adjectiu o un nom).

En el discurs científic o divulgatiu, els noms científics es poden utilitzar de dues maneres diferents, que tenen repercussió en la representació proposada pel TERMCAT en la fitxa de terme:

- (1) **Ús recte del nom científic**: S'hi recorre en taules o en combinació amb l'equivalent propi de la llengua del text, sovint amb un valor metalingüístic, per raons de precisió i d'internacionalitat.

Exemple: El flamenc menut (*Phoenicopterus minor*) és una de les sis espècies vives de flamencs.

- (2) **Ús del nom científic com a forma d'una llengua**: S'hi recorre com a forma única d'una llengua, sempre integrada sintàcticament en el text (hi desenvolupa una funció sintàctica).

Exemple: *Mycobacterium abscessus* és un contaminant comú de l'aigua.

El TERMCAT representa aquests dos usos de la manera següent en una fitxa de terme:

Representació	Ús recte	Ús com a forma d'una llengua
Grafia	Lletra cursiva Nom genèric amb majúscula inicial, epítet amb minúscula	=
Categoria lèxica	Per convenció, no té categoria lèxica (això evita discordances entre les llengües sense gènere i les llengües de gènere)	Categoria <i>nom</i> En llengües de gènere, gènere deduïble del context o gènere de la base en llatí ²
Camp assignat	Camp propi per a indicar el seu valor internacional, que no l'identifiqui amb el llatí. ³ En la metodologia del TERMCAT, pertany a la llengua especial <i>nom científic</i> (codi <i>nc</i>).	Totes les llengües en què s'hagi documentat l'ús, siguin llengües principals (català) o d'equivalència (castellà, francès, anglès, etc.)
Exemple	<i>ca</i> flamenc menut <i>n m</i> <i>nc</i> <i>Phoenicopterus minor</i>	<i>ca</i> <i>Mycobacterium abscessus n m</i> <i>nc</i> <i>Mycobacterium abscessus</i>

La representació dels noms científics com a formes pròpies d'una llengua es basa en els arguments següents:

- L'atribució a una llengua concreta és fidel als contextos trobats en aquella llengua i evita deixar fitxes sense cap forma en llengües d'equivalència habituals o fins en la llengua principal.
- El manteniment de la grafia prescrita per als noms científics (cursiva, majúscula) respon a l'ús habitual dels especialistes i evita divergències amb l'ús recte —i també l'aplicació del marcatge de pronúncia.⁴
- L'atribució d'una categoria lèxica (amb nucli i, si cal, gènere) és coherent amb el tractament donat al conjunt de fitxes terminològiques i és informativa per a l'usuari.

¹ Vegeu el criteri *NOMENCLATURES DE BASE LLATINA: Generalitats*.

² Se sol recórrer al llatí per a establir el gènere, ja que sovint el context no ens dona pistes. Ara bé, tenim dues ajudes: els diccionaris llatins (per a bases llatines) i el fet que el morfema de femení llatí també és *a*. A més, el gènere se sol mantenir en el pas a les llengües romàniques —la divergència principal és el neutre, que passa a masculí en llengües romàniques.

³ Els noms científics no es poden considerar llatins perquè, tot i estar escrits segons la gramàtica llatina i sovint amb unitats lèxiques llatines, també accepten paraules de qualsevol idioma i són creacions molt posteriors a l'Imperi romà.

⁴ Ara bé, la banalització del nom científic per actualitat informativa podria portar a l'adaptació gràfica i fins ortogràfica, d'una manera similar al que succeeix amb els noms que tenen l'origen en una marca comercial.